

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

**Шушпанова Дмитра Георгійовича, завідувача відділу демографічного моделювання та прогнозування Інституту демографії та досліджень якості життя імені Михайла Птухи НАН України, доктора економічних наук, професора, на дисертаційну роботу
Жилякова Сергія Володимировича
на тему «УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
051 Економіка**

1. Актуальність теми дослідження

Забезпечення конкурентоспроможності українських підприємств потребує узгодження поточної економічної результативності з відтворенням ресурсів довгострокового розвитку. За умов воєнних ризиків, порушення господарських зв'язків, обмеженості фінансування та змін споживчого попиту управлінські рішення мають одночасно підтримувати платоспроможність підприємства, зберігати його кадровий потенціал і створювати передумови для оновлення бізнес-процесів. Це посилює потребу в науковому обґрунтуванні підходів, які пов'язують оцінювання конкурентної позиції з вибором конкретних заходів її зміцнення.

Для підприємств торгівлі зазначена проблема має особливе значення через залежність фінансових результатів від оборотності товарних запасів, рівня витрат, якості обслуговування та здатності персоналу працювати зі змінним попитом. Масштаб реалізації сам по собі не вичерпує змісту конкурентоспроможності. Управлінська оцінка потребує врахування фінансової стійкості, ефективності використання ресурсів, розвитку компетентностей працівників і характеру зовнішнього середовища.

Науковий інтерес становить розгляд інвестицій у людський капітал у взаємозв'язку з податковим плануванням. Підготовка та підвищення кваліфікації працівників впливають на якість виконання виробничих і сервісних функцій, організаційну адаптивність та здатність підприємства впроваджувати зміни. Урахування податкових умов таких інвестицій доповнює оцінку їхньої економічної доцільності й дає змогу узгодити кадрові рішення з фінансовими можливостями суб'єкта господарювання.

Не менш актуальним є вдосконалення інформаційного забезпечення конкурентного аналізу. Використання відкритих відомостей про фінансові результати підприємств розширює можливості порівняння з конкурентами, а залучення індикаторів ділових очікувань дає змогу доповнити внутрішню діагностику характеристикою умов господарювання. Поєднання цих складових становить змістовну основу для адаптивного управління.

Саме на розв'язання зазначеного кола питань спрямована дисертація Жилякова Сергія Володимировича «Управління діяльністю підприємства в контексті забезпечення конкурентоспроможності». Актуальність обраної теми визначається потребою в розвитку теоретико-методичних положень і прикладних інструментів, що пов'язують людський капітал, фінансові результати та зовнішні стимули розвитку підприємства в єдину логіку управлінських рішень.

2. Зв'язок теми дисертації з науковими програмами та пріоритетами розвитку науки

Проблематика дисертаційної роботи відповідає завданням підвищення економічної стійкості підприємств, розвитку людського капіталу та вдосконалення інституційних умов господарювання. Її спрямованість на відновлення й зміцнення конкурентних позицій суб'єктів господарювання поєднує питання економіки підприємства, економіки праці та використання інформаційних ресурсів у прийнятті рішень.

Зв'язок дослідження з науковими планами конкретизовано його виконанням у межах науково-дослідної тематики кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі. У вступі дисертації визначено внесок здобувача в розроблення трьох науково-дослідних тем.

У межах теми «Ефективність інвестицій в людський капітал на підприємствах в сучасних умовах» (номер державної реєстрації 0112U001077) автором запропоновано інтегровану модель розвитку адаптивного управління конкурентоспроможністю підприємства. Змістовний зв'язок із цією темою полягає в розгляді розвитку персоналу як складової формування конкурентних переваг і в поєднанні кадрових рішень з оцінюванням економічних результатів діяльності.

Під час виконання теми «Формування інституціонального середовища соціально-економічних систем» (номер державної реєстрації 0112U007768) внесок здобувача полягав в обґрунтуванні методичного підходу до оцінювання конкурентоспроможності із застосуванням коефіцієнта невизначеності середовища U_n , розрахованого на основі Індексу очікувань ділової активності Національного банку України. Ця розробка спрямована на врахування зовнішніх умов реалізації конкурентного потенціалу підприємства.

У межах теми «Сучасні тренди і стратегічні імперативи розвитку соціально-трудових відносин» (номер державної реєстрації 0124U005227) автором обґрунтовано процедуру моніторингу та оцінювання конкурентоспроможності підприємства на основі відкритих даних сервісу Опендатабот. Її прикладна спрямованість виявляється у формуванні доступної інформаційної основи для зіставлення результатів діяльності підприємств та визначення напрямів управлінського впливу.

Наведені напрями участі здобувача в науково-дослідній роботі відповідають меті дисертації та відображають зв'язок її теоретичних положень із методичними й прикладними завданнями дослідження.

3. Наукова новизна та обґрунтованість положень і рекомендацій дисертації

Метою дисертації є розроблення теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо управління діяльністю підприємства в контексті забезпечення конкурентоспроможності на основі поєднання людського капіталу та податкових преференцій з урахуванням невизначеності бізнес-середовища. Визначені автором завдання охоплюють дослідження сутності конкурентоспроможності, розвиток методичних підходів до її оцінювання, аналіз підприємств торгівлі та обґрунтування напрямів модернізації управління.

Об'єктом дослідження визначено процес управління діяльністю підприємства в контексті забезпечення конкурентоспроможності. Предмет охоплює теоретичні засади, методичні підходи та практичні рекомендації щодо такого управління з урахуванням взаємодії людського капіталу, податкових преференцій і невизначеності середовища. Узгодженість мети, об'єкта, предмета та завдань забезпечує послідовність розгортання авторської аргументації.

Методичну основу роботи становлять системний підхід, порівняльний та економіко-статистичний аналіз, систематизація, класифікація, таксономічне оцінювання, факторний аналіз, зокрема за моделлю Дюпона, та теоретико-ігровий підхід. У третьому розділі використано також кластеризацію, регресійне моделювання і дискримінантний аналіз. Кожна група методів виконує окрему функцію: упорядкування чинників, визначення відносної конкурентної позиції, діагностику результатів діяльності або обґрунтування управлінських альтернатив.

Інформаційну базу сформовано з наукових праць, нормативно-правових матеріалів, статистичних даних, аналітичних матеріалів Національного банку України, фінансової звітності підприємств і відкритих даних сервісу Опендатабот. Поєднання цих джерел дало змогу розглянути економічну результативність підприємств у взаємозв'язку з ресурсними та інституційними умовами їхньої діяльності.

Дисертація має послідовну структуру: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел і додатки. Теоретичні положення першого розділу використано для побудови аналітичних процедур другого, а результати оцінювання покладено в основу пропозицій третього розділу. Таблиці, рисунки та алгоритми розкривають склад показників, етапи розрахунків і зв'язки між аналітичними та управлінськими процедурами.

У першому розділі «Теоретико-методичні підходи до управління діяльністю підприємства в контексті забезпечення конкурентоспроможності» розглянуто еволюцію уявлень про конкурентоспроможність, систематизовано її

чинники та узагальнено методичні підходи до оцінювання. Автор простежує розвиток наукових поглядів від класичних концепцій конкуренції й організації праці до ресурсного підходу, динамічних здібностей, адаптивного управління та цифрової трансформації.

Змістовним результатом підрозділу 1.1 є включення податкових переваг до системи чинників конкурентоспроможності та розгляд їх у зв'язку з інвестиціями в навчання персоналу. Економічне значення цього положення полягає в поєднанні питання фінансування розвитку працівників із формуванням ресурсів підприємства. У підрозділі 1.3 автор доповнює таксономічне оцінювання коригувальним коефіцієнтом на основі ділових очікувань, формуючи підхід до зіставлення внутрішніх результатів із характеристикою зовнішнього середовища.

Другий розділ «Оцінка управління діяльністю підприємств торгівлі в контексті забезпечення конкурентоспроможності» містить аналіз системи управління торговельним підприємством, процедури моніторингу та результати інтегрального оцінювання. Розглянуто показники ліквідності, платоспроможності, рентабельності й оборотності, а також фінансово-господарські характеристики, доступні у відкритих джерелах. Це забезпечує перехід від загального визначення конкурентоспроможності до її конкретних економічних проявів.

У підрозділі 2.2 запропоновано послідовність інформаційного забезпечення аналізу: ідентифікація конкурентів, отримання доступних фінансових відомостей та формування масиву показників для порівняльної оцінки. У підрозділі 2.3 здійснено таксономічне оцінювання десяти торговельних підприємств, серед яких ТОВ «АТБ-МАРКЕТ», ТОВ «СІЛЬПО-ФУД», ТОВ «ВИГІДНА ПОКУПКА», ТОВ «ФОРА» та інші. Авторський розрахунок за 2024 рік визначає найвище значення індексу для ТОВ «СІЛЬПО-ФУД», а найнижчі – для ТОВ «ОМЕГА» і ТОВ «ФУДКОМ». Ці результати характеризують позиції підприємств у межах обраної сукупності та системи показників.

Науково-прикладний інтерес становить доповнення рейтингової оцінки моделюванням змін окремих параметрів діяльності. Такий підхід орієнтує аналіз на пошук резервів підвищення результативності, зокрема через розвиток персоналу. Розрахункові сценарії розкривають логіку впливу управлінських рішень на інтегральний показник за прийнятих автором припущень.

У третьому розділі «Модернізація управління діяльністю підприємства в контексті забезпечення конкурентоспроможності» сформульовано концептуальні положення адаптивного управління, представлено інтегровану модель IMD ACM та обґрунтовано впровадження інноваційних управлінських інструментів. У підрозділі 3.1 автор поєднує ресурсні, процесні та результативні характеристики діяльності із впливом інституційного середовища. Це надає

економічного змісту зв'язку між станом підприємства, його можливостями та вибором напрямів розвитку.

Центральною розробкою підрозділу 3.2 є інтегрована модель розвитку адаптивного управління конкурентоспроможністю IMD АСМ. Її концептуальна побудова поєднує оцінювання поточної конкурентної позиції, діагностику внутрішніх фінансових чинників та врахування можливої поведінки конкурентів. Прикладна частина передбачає стандартизацію показників, факторний і кластерний аналіз, таксономічну оцінку, регресійне моделювання та дискримінантну класифікацію.

Практично значущим результатом такого групування є виокремлення еталонно-інноваційної, ресурсно-ринкової та традиційно-адаптивної моделей управління. Їх зміст використано для диференціації управлінських заходів залежно від характеристик підприємств. У підрозділі 3.3 цей підхід розвинено через поетапний механізм упровадження інноваційних інструментів, який охоплює діагностику, податкове планування, визначення цілей, підготовку проєктів, організацію виконання, реалізацію, контроль і коригування.

Оцінюючи наукову новизну дисертації, доцільно виділити такі результати, згруповані відповідно до їхнього подання у вступі.

До положень, визначених автором як одержані вперше, належить розкриття податкових переваг як окремого чинника конкурентоспроможності підприємства. Авторський акцент полягає в дослідженні можливостей використання податкових умов інвестування в персонал для формування ресурсів розвитку. Це розширює економічну інтерпретацію оподаткування в системі управління підприємством та пов'язує її з відтворенням людського капіталу.

До цієї ж групи віднесено обґрунтування синергетичного поєднання людського капіталу й податкових преференцій. У роботі розкрито взаємопов'язані очікувані результати для підприємства, працівників та суспільства: розвиток компетентностей і продуктивності, розширення можливостей професійного навчання та підтримку освітньої діяльності. Значення положення полягає в узгодженні економічної мотивації роботодавця із соціальними результатами інвестування в персонал.

Серед удосконалених положень найбільший інтерес становить модель IMD АСМ. Її відмінність автор пов'язує з інтеграцією діагностичних процедур і стратегічного аналізу в межах єдиного управлінського процесу. Зміст розробки полягає у формуванні зв'язку між вимірюванням конкурентної позиції, поясненням фінансових результатів та вибором управлінських дій з урахуванням конкурентного оточення.

Удосконалений методичний підхід із застосуванням коефіцієнта Un доповнює внутрішні показники підприємства характеристикою ділових очікувань. У межах авторської методики коефіцієнт виконує функцію

коригування інтегральної оцінки залежно від стану середовища. Методичний інтерес становить сама процедура поєднання даних підприємства з регулярним зовнішнім індикатором для формування альтернативних оцінок умов реалізації його потенціалу.

Ще одним удосконаленим результатом є процедура моніторингу конкурентоспроможності на основі відкритих даних. Вона пов'язує добір підприємств для порівняння, одержання фінансової інформації та її використання в таксономічному аналізі. Значення розробки визначається можливістю організувати систематичне спостереження за конкурентним середовищем із використанням доступної зовнішньої інформації.

Подальшого розвитку набули систематизація наукових поглядів на управління діяльністю підприємства та аналіз управління торговельним підприємством на основі фінансових коефіцієнтів і динамічних показників. Розподіл індикаторів на стимулятори й дестимулятори надає визначеності напряму їхнього впливу в обраній методиці, а узагальнення теоретичних підходів пояснює місце адаптивності, людського капіталу та інституційних умов у формуванні конкурентних переваг.

Обґрунтованість основних положень забезпечується їх послідовним розкриттям у теоретичній, аналітичній та рекомендаційній частинах. Наведення інформаційної бази, системи показників, алгоритмів і проміжних розрахунків робить логіку отримання результатів доступною для фахового розгляду. Позитивної оцінки заслуговує спрямованість авторських розробок на економічну інтерпретацію результатів аналізу та їх використання під час вибору управлінських заходів.

4. Практичне значення результатів дисертаційного дослідження

Практичне значення результатів роботи полягає в доведенні теоретичних положень до процедур моніторингу, оцінювання та підтримки управлінських рішень. Запропоновані розробки можуть використовуватися для визначення конкурентної позиції підприємства, виявлення резервів використання ресурсів, планування розвитку персоналу та узгодження фінансових і кадрових рішень.

Для керівників та аналітичних служб підприємств практичний інтерес становить запропонований порядок роботи з відкритими даними. Він визначає послідовність формування порівняльної бази, дає змогу зіставляти фінансові характеристики підприємства з відповідними показниками конкурентів та формує інформаційну основу для регулярного моніторингу. Використання такого інструментарію може бути інтегроване в систему управлінської звітності та застосовуватися для обґрунтування пріоритетних напрямів розвитку підприємства.

Модель IMD ACM орієнтована на поєднання результатів діагностики з конкретними управлінськими рішеннями. Диференціація підприємств за характеристиками конкурентоспроможності допомагає визначати пріоритети:

підтримання інноваційної активності, поліпшення ресурсного забезпечення, підвищення ефективності процесів або усунення організаційних обмежень. Прикладна цінність полягає в можливості пов'язати зміст заходів із виявленими особливостями підприємства.

Окремого значення набувають рекомендації щодо інвестування в людський капітал. Їх використання передбачає спільне оцінювання потреб у навчанні, витрат на підготовку працівників, очікуваних результатів та податкових умов конкретних операцій. Такий підхід може бути корисним для формування програм професійного розвитку й обґрунтування відповідних бюджетів.

Відомості про використання результатів дослідження наведено у вступі дисертації із зазначенням відповідних підтвердних документів. Зокрема, вказано Національний університет «Львівська політехніка» (довідка № 68-23-2737 від 08.05.2025 р.), КНП «Старобільська багатопрофільна лікарня» (довідка № 752 від 04.08.2025 р.), ТОВ «Незалежний інститут судових експертиз» (довідка № 244 від 17.06.2026 р.), Адвокатське об'єднання «БОНА ФІДЕ ГРУП» (довідка № 147/26 від 16.06.2026 р.) та ТОВ «Подільська аудиторська група» (довідка № 01-01/26-04 від 07.04.2026 р.). Зазначені напрями практичного застосування стосуються інструментів управління конкурентоспроможністю, оцінювання конкурентної позиції та оптимізації витрат на персонал з урахуванням податкових преференцій. Вони відображають зацікавленість організацій різних сфер діяльності в результатах дослідження та можливість їх адаптації до конкретних завдань управління.

Результати дисертації використано також в освітньому процесі Полтавського університету економіки і торгівлі під час викладання дисциплін «Управління персоналом», «Економічна політика фірми», «Управління командами», «Соціальна політика», «Мотивування персоналу» та проведення тренінгів «Управління змінами» й «Ефективність управлінських рішень» (довідка № 01-10/44 від 23.06.2026 р.). Такий напрям застосування дає змогу використовувати авторські підходи для формування навичок економічного аналізу, порівняльного оцінювання підприємств та обґрунтування управлінських альтернатив.

5. Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

Наведений у дисертації список праць за темою дослідження містить 27 публікацій: один розділ у колективній монографії, вісім статей у виданнях, віднесених у роботі до наукових фахових видань України категорії «Б», та 18 праць апробаційного характеру. Представлені бібліографічні відомості відображають послідовне опрацювання теми у 2023–2026 роках.

Тематичне зіставлення переліку публікацій зі змістом дисертації засвідчує висвітлення її основних напрямів. У статті «Роль податкових преференцій в сучасному управлінні доходами та підвищенні конкурентоспроможності

підприємства» розкрито податкову складову дослідження. Праця «Філософія конкурентоспроможності: управління діяльністю підприємства в сучасних умовах невизначеності» пов'язана з його теоретичним підґрунтям. Стаття «Таксономічний аналіз показників управління діяльністю агропідприємства та оцінка конкурентоспроможності» представляє методичний напрям авторських досліджень.

Питання інформаційного забезпечення й оцінювання відображені у спільній публікації Т. А. Костишиної та С. В. Жилякова «Monitoring and evaluation of enterprise performance management indicators in the context of ensuring competitiveness». Розділ колективної монографії «Інтегрована модель розвитку адаптивного управління конкурентоспроможністю», виданої у Ризі у 2025 році, безпосередньо відповідає центральній модельній розробці дисертації.

Статті 2026 року «Концептуальні підходи до управління конкурентоспроможністю підприємства в сучасних умовах» та «Застосування інноваційних інструментів в управлінні діяльністю підприємством для забезпечення конкурентоспроможності в сучасних умовах» пов'язані з рекомендаційною частиною роботи. Публікації про аутсорсинг маркетингових витрат і співвідношення ринкової ціни та ринкової вартості доповнюють дослідження окремих економічних чинників конкурентоспроможності.

У переліку праць та у вступі дисертації конкретизовано особистий внесок здобувача в публікації, підготовлені у співавторстві. Він стосується інтеграції методів оцінювання в модель адаптивного управління, удосконалення моніторингу конкурентоспроможності, розмежування цінових і вартісних характеристик та обґрунтування концептуальних підходів до трансформації ресурсного потенціалу підприємства.

Апробаційні публікації охоплюють питання управління оподаткуванням, інвестицій у персонал, оцінювання ризиків неплатоспроможності, використання корпоративних інформаційних систем та вдосконалення економічного аналізу. У дисертації наведено відомості про представлення результатів на наукових заходах, зокрема «Мережевий бізнес: становлення, проблеми, інновації», «Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи», «Наука і молодь у XXI сторіччі», «Інформаційні технології: бізнес, наука, освіта» та інших. Це характеризує систематичність оприлюднення проміжних і підсумкових результатів.

Анотації українською та англійською мовами відображають спрямованість дослідження, його основні теоретичні положення, методичні розробки й напрями практичного застосування. Сукупність наведених публікацій за тематикою охоплює основні складові дисертаційної роботи: теоретичне обґрунтування,

аналітичний інструментарій, модель адаптивного управління та рекомендації щодо забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи.

Відзначаючи авторський підхід до вирішення досліджуваної проблематики та позитивну оцінку викладених результатів, висновків та рекомендацій, необхідно відмітити ряд положень, які мають дискусійний характер та потребують додаткової аргументації, а саме:

1. На основі дослідження сучасного стану та чинників забезпечення конкурентоспроможності підприємства автором виокремлено основні чинники, що визначають його конкурентні переваги. Особливу увагу приділено людському капіталу як внутрішньому чиннику та податковим перевагам як зовнішньому чиннику конкурентоспроможності. Водночас використання поняття «податкові переваги» потребує більш чіткого теоретичного обґрунтування та його відмежування від усталеного поняття «податкові пільги». У зв'язку з цим дискусійним залишається питання, які змістові ознаки автор вкладає в поняття «податкові переваги» та які аргументи дають підстави розглядати їх саме як чинник конкурентоспроможності підприємства.

2. У першому розділі автор визначає механізм потрібного синергетичного ефекту від поєднання податкових преференцій та інвестицій у людський капітал (рис. 1.3), розкриваючи відповідні вигоди для підприємства, працівників і держави. При цьому потребує додаткового обґрунтування взаємозв'язок між інвестиціями підприємства в навчання та розвиток персоналу й отриманням податкових переваг. Зокрема, доцільно конкретизувати економічний механізм, за допомогою якого такі інвестиції можуть забезпечувати зменшення податкового навантаження та відповідне вивільнення фінансових ресурсів підприємства.

3 Автором розроблено інтегровану модель розвитку адаптивного управління конкурентоспроможністю (IMD ACM), яка ґрунтується на поєднанні таксономічного аналізу, факторного аналізу за методом Дюпона та теоретико-ігрового підходу на основі рівноваги Неша (підрозділ 3.2). Разом з цим дискусійним залишається питання щодо наукової відмінності запропонованої моделі порівняно з існуючими моделями оцінювання та управління конкурентоспроможністю підприємства. Зокрема, доцільно конкретизувати, який саме новий науковий результат забезпечує інтеграція таксономічного, факторного та теоретико-ігрового підходів і які додаткові аналітичні можливості вона створює.

4. У підрозділі 3.3 дисертаційної роботи автор визначає резерви покращення управління конкурентоспроможністю підприємства в сучасних умовах невизначеності. Разом з цим потребує більшої конкретизації практичний механізм використання одержаних наукових результатів у процесі прийняття управлінських рішень на рівні підприємства. Зокрема, доцільно уточнити, які

конкретні управлінські рішення можуть прийматися на основі розробленої моделі, коефіцієнта невизначеності та запропонованого механізму поєднання використання людського капіталу і податкових преференцій.

5. У підрозділах 1.3 та 2.3 запропоновано коригувати інтегральну оцінку конкурентоспроможності за допомогою коефіцієнта U_n , розрахованого на основі Індексу очікувань ділової активності НБУ. Однак, дискусійним є використання несприятливих ділових очікувань як міри невизначеності та чутливості окремого підприємства до змін зовнішнього середовища. Зокрема, у табл. 2.36 для всіх досліджуваних підприємств застосовано однакове значення коефіцієнта U_n , унаслідок чого скориговані індекси змінюються пропорційно, а їх ранжування фактично зберігається. У зв'язку з цим потребує додаткового обґрунтування призначення запропонованого коефіцієнта: чи відображає він вплив спільних для підприємств умов невизначеності, чи має характеризувати відмінності в їхній здатності адаптуватися до таких умов. В останньому випадку доцільно було б передбачити врахування індивідуальних характеристик підприємств, що визначають їхню чутливість до змін зовнішнього середовища.

6. У підрозділі 3.2 на основі моделі IMD ACM сформовано три кластери та відповідні моделі управління. Згідно з таблицями 3.9–3.11 і 3.15 перший кластер містить одне підприємство, другий – два, третій – шість. Така структура вибірки потребує обережності під час трактування виявлених груп як стійких типів управлінської поведінки. Зокрема, характеристика еталонно-інноваційної моделі може відображати індивідуальні особливості єдиного підприємства. У зв'язку з цим доцільно чіткіше розмежувати висновки, отримані для дослідженої сукупності, та рекомендації, орієнтовані на ширше застосування, оскільки обмежений обсяг окремих кластерів звужує можливості узагальнення отриманих результатів і поширення запропонованої типології на інші підприємства.

Висловлені дискусійні положення та зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, її наукової та практичної цінності й можуть бути враховані автором у подальших дослідженнях..

Загальний висновок

На підставі проведеного аналізу можна стверджувати, що представлена до захисту дисертаційна дисертаційна робота Жиякова Сергія Володимировича «Управління діяльністю підприємства в контексті забезпечення конкурентоспроможності» є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому отримано теоретично обґрунтовані та практично значущі результати. Їх зміст полягає у розвитку теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо управління діяльністю підприємства в контексті забезпечення конкурентоспроможності на основі поєднання людського капіталу та податкових преференцій з урахуванням невизначеності бізнес-середовища. Представлені в роботі положення, методичні розробки та рекомендації є взаємопов'язаними, відповідають поставленій меті та забезпечують вирішення визначених автором завдань дослідження.

Зазначене вище дає змогу зробити висновок про те, що дисертаційна робота Жилякова С.В. «Управління діяльністю підприємства в контексті забезпечення конкурентоспроможності» виконана з дотриманням норм академічної доброчесності, на належному теоретичному та практичному рівні, за своїм змістом, оформленням, актуальністю та глибиною вирішення наукових завдань й розроблення практичних рекомендацій повністю відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», постанові Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії». Автор дисертаційної роботи Жиляков Сергій Володимирович заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Офіційний опонент:
завідувач відділу демографічного
моделювання та прогнозування
Інституту демографії та досліджень
якості життя імені Михайла Птухи
НАН України, д-р. екон. наук,
професор

Дмитро ШУШПАНОВ